

Vargha Domokosné (1931–2010)

**csillagászat-történész, könyvtáros
rövid életrajza és tudománytörténeti írásainak
bibliográfiája**

Összeállította: Gazda István

Szakszerkesztő: Bodorné Sipos Ágnes

Kézirat

BUDAPEST, 2014

TARTALOM

IN MEMORIAM MAGDA VARGHA (*Lajos BALÁZS*)

VARGHA DOMOKOSNÉ TUDOMÁNYTÖRTÉNETI ÍRÁSAINAK BIBLIOGRÁFIÁJA

In memoriam

Magda Vargha (1931–2010)

We report with great sadness that Magda Vargha, the emeritus librarian of Konkoly Observatory, died on 8 August 2010, in Budapest, in the presence of her family, after a long struggle with a serious aortic disease.

Magda Vargha was born in Budapest on 16 March 1931 as the fourth child to Leonard Stolte and Magda Halász. In her teenage years she had a keen interest in literature and fine arts and attended a literature circle named after the famous Hungarian poet, Sándor Petőfi. In this circle she made acquaintance with her husband Domokos Vargha who later became a famous Hungarian writer. They got married in 1948 and Magda lived with her husband 54 years.¹

In 1951 she won a place at the Academy of Film and Theater Arts and obtained a dramaturge diploma after completing her studies. In 1956 she received a position at the Puppet-show Theater in Budapest. In 1957 her husband was sentenced to 1.5 years in prison for his role in the Hungarian revolution in 1956, and Magda remained alone with 6 children. She lost her job at the Puppet-show Theater in 1959.

After several months of unemployment she got a position at a secondary school as a librarian. In the early sixties she changed this position to the central library of the Alliance of Hungarian Trade Unions. She recognized soon that she could not tolerate the strong political atmosphere of this place and was eager to find another job. Finally, she succeeded in joining Konkoly Observatory as a librarian in 1965. Soon after she got a librarian diploma at the Eötvös University of Sciences, Budapest.

Libraries played a basic role in the traditional astronomical observatories. By the regular exchange of their own contributions, the most important place of their observational results, they represented a true ‘world wide web’ of astronomical information. The role, and especially the personality of a librarian, had a great importance in getting and exchanging

---

1 See: Vargha Domokosné: Néhány szó egy nagyon is a földön járó „Mennyei Prófétáról”. = Magyar Napló. Az írók lapja 17 (2005) No. 6. pp. 34–36.; Vargha Domokosné: A vádirat Varga Domokos és társai ügyében a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló büntett miatt. = Erdészeti Lapok 139 (2006) No. 10. pp. 322–325.; Vargha Domokosné: Merre jársz most, Dombikám? Ötvennégy közös esztendő kései krónikája. Az előszót írta: Mészöly Dezső. Bp., 2006. Nyitott Könyvműhely. 397 p.

scientific information. The library of Konkoly Observatory was (and still is) the only one of this type in Hungary. Magda soon became the 'central engine' of the library providing valuable information for the researchers of the institute and for those outside it. All foreign guests of the institute were very much impressed by the completeness and high quality of information, thanks to Magda's work.

The special kind of traditional network of astronomical libraries is not only a horizontal structure across the world but has a considerable depth in time. Magda recognized soon after starting the work in the observatory's library, that the accumulated information in the course of time at a given place gives a unique information base for reconstructing the history of astronomy. Besides her duty as a librarian, she decided to deal with the history of astronomy in Hungary. She started this work with great enthusiasm and soon became known among researchers dealing with studying historical issues of astronomy in Hungary and abroad.

She was not satisfied with using only the documents which were available in the observatory's library and she systematically built up contacts with libraries and archives by correspondence and attended meetings on astronomical history. As to the history of science her interest was focused on the scientists behind the results and she tried to understand their personality.

The first astronomer whose character she tried to reconstruct was Franz Xaver von Zach, born in Buda in 1754 and was active mostly in Germany at the turn of the 18th and 19th centuries. She published a book of his correspondence in 1984 (coauthor: Peter Brosche) and another one on his life and time in 2005. On the occasion of the 250th anniversary of Zach's birth she organized an international workshop at the Hungarian Academy of Sciences in 2004.

An important milestone in her activity was publishing a book in 1988 (coauthor: Sándor Kanyó) on the life of Pál Tittel, a Jesuit astronomer in the beginning of the 19th century, who was the second director of the Gellért Hill Observatory, a state-of-the-art astronomical institution at that time. Magda was very much concerned about the significance and fate of this observatory and the life of its first director János Pasquich in particular. This observatory was the successor of that built in the castle of Buda in 1780 by Ferenc Weiss, a Jesuit astronomer. Magda published a compilation of the correspondence of Ferenc Weiss in 1990. Her St. Gellert's Hill Observatory's chronicle (coauthor László Patkós) appeared in 1996.

Without any doubt, Miklós Konkoly Thege, the founder of Konkoly Observatory, and his role in the history of astronomy in Hungary, was in the highlight of Magda's research in the history of astronomy. In 1991 she organized the conference "The 120th anniversary of Konkoly Observatory" and the proceedings appeared in Konkoly Observatory Monographs in

1992. The recent Konkoly Observatory celebrated the 100th anniversary as a state institute in 1999. For celebrating this event Magda prepared a very impressive collection of old documents, the “Konkoly Observatory’s Cronicle” appeared in Konkoly Observatory Monographs.

In 1999 she stopped working in the library but continued her research in the history of astronomy until her death. In this last period Magda’s attention was gradually focused on the life and scientific achievement of Radó von Kövesligethy. Kövesligethy was a pupil of Konkoly Thege and a pioneer of the theoretical background of astronomical spectroscopy. She collected numerous interesting documents useful for reconstructing the very attractive character of this scientist. A paper on Kövesligethy’s spectroscopic results appeared in 2008 (coauthors: Lajos G. Balázs and Endre Zsoldos).

Magda had a keen interest in the future of traditional scientific libraries in the time of the digital revolution. She regularly attended the LISA (Library and Information Services in Astronomy) conferences and presented talks on the problem of information exchange in astronomy. She was a member of the Arbeitskreis Astronomiegeschichte of the Astronomische Gesellschaft. In 2003 she was invited to be a member of the International Astronomical Union, and she joined the History of Astronomy Commission. She wrote numerous popular articles and gave talks on issues from the history of astronomy.

Due to Magda’s personality the library was not only a site of getting pure scientific information but a place where people experienced a warm, gentle feeling of humanity. But all the time, the family played a significant role in her life. Magda is survived by 7 children and 16 grandchildren. Her unforgettably kind personality continues to live with us.

Lajos BALÁZS

VARGHA DOMOKOSNÉ TUDOMÁNYTÖRTÉNETI ÍRÁSAINAK BIBLIOGRÁFIÁJA

1979

Könyv, könyvrészlet

Régi könyvek között a Szabadság-hegyi csillagda könyvtárában. In: Csillagászati évkönyv az 1980. évre. Szerk.: TIT Csillagászati és Űrkutatási Szakosztályainak Országos Választmánya. Bp., 1979. Gondolat Kiadó. pp. 294–324.

1981

Cikkek

Csillagászat a kiegyezés korában. = Fizikai Szemle 31 (1981) No. 11. pp. 410–414.

Tittel Pál emlékezete. = Fizikai Szemle 31 (1981) No. 12. pp. 467–470.

Gothard hazai csillagászati kapcsolatai. = Vasi Szemle 35 (1981) No. 4. pp. 538–543.

Kötetben: Gothard hazai csillagászati kapcsolatai. In: A csillagászat magyarországi történetéből. A klasszikus századok asztronómusai. Összeállította: Gazda István. Piliscsaba, 2002. Magyar Tudománytörténeti Intézet. pp. 199–206. (Magyar Tudománytörténeti Szemle Könyvtára 12.)

Fordítás

Küssner, Martha: Gauss magyar tanítványa, az egri és budai csillagvizsgáló igazgatója: Tittel Pál. Ford.: Vargha Domokosné. In: Csillagászati évkönyv az 1982. évre. Szerk.: TIT Csillagászati és Űrkutatási Választmánya. Bp., 1981. Gondolat Kiadó. pp. 313–337.

1984

Könyv, könyvrészlet

Briefe Franz Xaver von Zachs in sein Vaterland. Hrsg. und eingel. von Peter Brosche und Magda Vargha. Bp., 1984. Eötvös Univ. 116 p.

Online: http://astro.elte.hu/astro/en/library/padeu/padeu_vol_7/padeu_vol_7.pdf

Cikkek

Kétszáz éve született Tittel Pál. = Föld és Ég 19 (1984) No. 6. pp. 162–165.

Csillagda a Gellérthegyen. 200 éve született Tittel Pál. = Magyar Nemzet 47 (1984) No. 151. (jún. 29.) p. 9.

1986

Könyv, könyvrészlet

A kor magyar csillagászata. In: Mojzes Imre: A kalocsai Haynald Obszervatórium története. Felelős kiadó: Szeidl Béla. Bp., 1986. [Magyar Tudományos Akadémia Csillagászati Kutató Intézete]. pp. 15–29.

Online: <http://mek.oszk.hu/03200/03286/html/tallozo1/kalocsa1.html#f15>

Hell Miksa. + Konkoly-Thege Miklós. + Pasquich János. + Tittel Pál. + Zách János Ferenc. In: Magyarok a természettudományok és a technika történetében. Életrajzi lexikon A–Z-ig és dokumentumok. (Első gyűjtés). Főszerk.: Nagy Ferenc, Nagy Dénes. [Bp.,] 1986. MVSZ–MTA–BME–MTESZ–Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár. p. 121., pp. 165–166, 228–229, 305–306, 331–332.

Cikkek

Albert Ferencz vizsgatételeihez. Társszerző: Both Előd. = Technikatörténeti Szemle. Vol. 15. (1985) [1986] pp. 179–192.

Online: http://library.arcanum.hu/hu/view/ORSZ_KOZL_TechTortFuz_15/?pg=178&zoom=f&layout=s

Tudós és pedagógus. Csillagászat és földrajz – magyar nyelven. = Impulzus 2 (1986) No. 1. (jan. 11.) p. 57.

Montedegói Albert Ferencről.

Az S Andromedae Magyarországról nézve. = Tudomány 2 (1986) No. 1. p. 40.

Lektorálás

Mojzes Imre: A kalocsai Haynald Obszervatórium története. Bp., 1986. [Magyar Tudományos Akadémia Csillagászati Kutató Intézete]. 139 p.

Felelős kiadó: Szeidl Béla. Lektorálta: Kálmán Béla és Vargha Domokosné. Kálmán Béla (pp. 7–8.) és Tibor Mátyás (pp. 11–12.) előszavával.

Online: <http://tudor.kfki.hu//tallozo1/kalocsa.html>

1987

Cikkek

Miért nem lett Konkoly-Thege Miklós gothai csillagász? Társszerző: Manfred Strumpf. Sajtó alá rend.: Gazda István. = Tudomány 3 (1987) No. 8. pp. 37–39.

Astronomy in Renaissance Hungary. Co-author: Előd Both. = Journal for the History of Astronomy 18 (1987) pp. 279–283.

1988

Könyv, könyvrészlet

„...csillagkoronák éjféli barátja”. Tittel Pál élete és működése. Társszerző: Kanyó Sándor. Bp., 1988. Akadémiai Kiadó. 213 p., 48 t.

Szerkesztette: Vekerdi László. Lektorálta: Ponori Thewrewk Aurél. A latin szövegeket magyarra fordította: Gáspár Edit, Molnár István, Vargha Domokosné. A német szövegeket magyarra fordította: Patkós László és Vargha Domokosné. A névtárat Holl András állította össze.

1989

Könyv, könyvrészlet

Albert Ferenc. + Weiss Ferenc. In: Magyarok a természettudomány és technika történetében. II. Életrajzi lexikon. (Második gyűjtés A-tól Z-ig) és tanulmányok. Főszerk.: Nagy Ferenc. Bp., 1989. MVSZ–MTA–MTESZ–BME–OMIKK. p. 17., pp. 187–188.

The Care of Obsolete Instruments. In: Library and Information Services in Astronomy. Proceedings of the 110th Colloquium of the International Astronomical Union held in Washington, DC, USA. 26 July – 1 August 1988. Edited by George A. Wilkins and Sarah Stevens-Rayburn. Washington, DC. 1989. US Naval Observatory. pp. 161–163.

Online: <http://adsabs.harvard.edu/full/1989lisa.conf..161V>

Milestones of Information Exchange. In: Library and Information Services in Astronomy. Proceedings of the 110th Colloquium of the International Astronomical Union held in Washington, DC, USA. 26 July – 1 August 1988. Edited by George A. Wilkins and Sarah Stevens-Rayburn. Washington, DC. 1989. US Naval Observatory. pp. 211–213.

Online: <http://articles.adsabs.harvard.edu/full/conf/lisa./1989//0000211.000.html>

Summary of a Survey of Astronomy Libraries. Co-author: Attila Mizser. In: Library and Information Services in Astronomy. Proceedings of the 110th Colloquium of the International Astronomical Union held in Washington, DC, USA. 26 July – 1 August 1988. Edited by George A. Wilkins and Sarah Stevens-Rayburn. Washington, DC. 1989. US Naval

Observatory. pp. 225–244.

Online: <http://articles.adsabs.harvard.edu/full/conf/lisa./1989//0000225.000.html>

1990

Könyv, könyvrészlet

Correspondence de Ferenc Weiss astronome hongrois du XVIIIe siècle. Tom. 1–2. Bp., 1990–1992. Bibl. de l'Univ. 131, 138–256 p., [47] t. (Bibliotheca Universitatis Budapestiensis Fontes et Studia 6–7.)

1991

Könyv, könyvrészlet

Varga Márton. In: Évfordulóink a műszaki és természettudományokban 1992. Főszerk.: Sipka László. Bp., 1991. MTESZ. pp. 138–139.

1992²

Könyv, könyvrészlet

Hell Miksa. Társszerző: Bartha Lajos. In: Magyarok a természettudomány és a technika történetében. Életrajzi lexikon A-tól Z-ig. Főszerk.: Nagy Ferenc. Bp., 1992. BME–MMÉV–MTA–MTESZ–MVSZ–OMIKK. pp. 204–206.

Szerkesztés

The role of Miklós Konkoly Thege in the history of astronomy in Hungary. The 120th anniversary of Konkoly Observatory. Meeting in Budapest, 5–6 September 1991. Proceedings ed. by Magda Vargha, László Patkós and Imre Tóth. Bp., 1992. Konkoly Observatory. 97 p. (Konkoly Observatory of the Hungarian Academy of Sciences Monographs No. 1.)

Cikkek

Egy szerencsés életút – Konkoly Thege Miklós. = Élet és Tudomány 47 (1992) No. 5. pp. 139–142.

---

2 Ebben az évben Vargha Domokosné is hozzászólt az abortusz-vitához: Vargha Domokosné: Könyörgés az életért. = Hítel 5 (1992) No. 13. pp. 42–43.

Hogyan kell tudományt teremteni Magyarországon? (150 éve született Konkoly Thege Miklós). = Magyar Tudomány 37 (1992) No. 12. pp. 1526–1530.

Online: <http://real-j.mtak.hu/148/>

1993

Cikkek

A csillagos ég templomai. = Élet és Tudomány 48 (1993) No. 17. pp. 515–517.

Online:

http://csillagaszattortenet.csillagaszat.hu/egyetemes_altalanos/20060704_a_csillagos_eg_templomai.html

Királyi obszervatóriumok. Nevezetes csillagvizsgálók. = Élet és Tudomány 48 (1993) No. 22. pp. 691–693.

A párizsi obszervatórium. Uranienburg. Greenwich: a Flamsteed-ház. A meridiánház

Online:

http://csillagaszattortenet.csillagaszat.hu/egyetemes_altalanos/20060828_kiralyi_obszervatoriumok.html

Csillagváró tornyok. Nevezetes csillagvizsgálók. = Élet és Tudomány 48 (1993) No. 27. pp. 850–852.

A koppenhágai Kerek Torony. A Kyongju-beli torony. Az oxfordi Radcliffe-obszervatórium. A mannheimi csillagvizsgáló.

Online:

http://csillagaszattortenet.csillagaszat.hu/egyetemes_altalanos/20060705_csillagvaro_tornyok.html

Hajós csillagászok, csillagász hajósok. Csillagvizsgálók a déli féltekén. = Élet és Tudomány 48 (1993) No. 33. pp. 1042–1044.

Pieter Dirksz Keyzer és Frederick de Houtman holland hajósok. A dél-afrikai csillagászati obszervatórium.

Online:

http://csillagaszattortenet.csillagaszat.hu/egyetemes_altalanos/20060708_hajos_csillagaszok_csillagasz_hajosok.html

Nevezetes Csillagvizsgálók. Az Újvilág élre tör. = Élet és Tudomány 48 (1993) No. 39. pp. 1235–1236.

Nevezetes csillagvizsgálók. A Lick és a Yerkes. = Élet és Tudomány 48 (1993) No. 43. pp. 1362–1364.

Online: http://csillagaszattortenet.csillagaszat.hu/egyetemes_19-20.sz_csillagaszata/lickyerkes_2006_05_20.html

1994

Cikkek

Nevezetes csillagvizsgálók. Hale obszervatóriumai. = Élet és Tudomány 49 (1994) No. 1. pp. 18–20.

Online: http://csillagaszattortenet.csillagaszat.hu/egyetemes_19-20.sz._csillagaszata/hale_obsz_2006_05_20.html

Nevezetes csillagvizsgálók. A hajdani Osztrák Birodalom obszervatóriumai. = Élet és Tudomány 49 (1994) No. 8. pp. 242–244.

Online:
http://csillagaszattortenet.csillagaszat.hu/egyetemes_altalanos/20060707_osztrak_obszervatoriumok.html

Nevezetes csillagvizsgálók. A gellérthegyi Csillagda pusztulása. Albert Ferenc álladalmi segédcsillagász és tanár beszámolója a gellérthegyi egyetemi csillagda pusztulásáról. [Közread. és bev.] = Élet és Tudomány 49 (1994) No. 11. pp. 328–330.

Online újraközlése „Elpusztult obszervatóriumok” címmel:
http://csillagaszattortenet.csillagaszat.hu/magyar_18-19.sz._csillagaszata/20060704_elpusztult_obszervatoriumok.html

Göttingen és Heidelberg. A kutatás és az oktatás fellegvárai. = Élet és Tudomány 49 (1994) No. 43. pp. 1350–1351.

A Royal Society első három magyar tagjáról. William Herschel magyar barátai. = Magyar Tudomány 39 (1994) No. 1. pp. 108–114.

Báró Podmaniczky József, Báró Vay Miklós (id.) generális, Zách János Ferenc életútja, hazai tevékenysége.

Online: <http://real-j.mtak.hu/150/>

1995

Könyv, könyvrészlet

Tibor Mátyás: Önéletrajz. Bevezette: Vargha Domokosné. In: Meteor csillagászati évkönyv 1996. Szerk.: Holl András, Mizser Attila, Taracsák Gábor. Bp., 1995. Magyar Csillagászati Egyesület. pp. 182–185.

Cikkek

Cecilia Payne, a csillagász. Sikertörténet. = Élet és Tudomány 50 (1995) No. 2. pp. 42–44.

„Így kerültem mellékvágányra”. Búcsú Tibor Mátyás csillagásztól. = Élet és Tudomány 50 (1995) No. 42. pp. 1318–1320.

1996

Könyv, könyvrészlet

St. Gellert's Hill Observatory's chronicle : the correspondence of Johann Pasquich and of Paul Tittel. Co-author: László Patkós. Bp., 1996. Konkoly Observatory. 241 p. (Konkoly Observatory of the Hungarian Academy of Sciences Monographs No. 2.)

Online: http://www.konkoly.hu/Mitteilungen/St.Gellerts_Hill_Observatory.PDF

1997

Könyv, könyvrészlet

Albert Ferenc. + Hell Miksa. Társszerző: Bartha Lajos. + Konkoly-Thege Miklós. + Pasquich János. + Tittel Pál. + Weiss Ferenc. + Zách Ferenc Xavér. In: Magyar Tudóslexikon A-tól Zs-ig. Főszerk.: Nagy Ferenc. Bp., 1997. Better–MTESZ–OMIKK. pp. 117–118, 376–378, 480–481, 626–627, 812–813., p. 864., pp. 880–881.

Cikkek

Három bukott angyal. Magyar csillagászok a 18–19. század fordulóján. 1. Zách János Ferenc (1754–1832), a zseniális szervező. = Természet Világa 128 (1997) No. 9. pp. 418–419.

Kötetben: Zách János Ferenc, a zseniális szervező. In: A csillagászat magyarországi történetéből. A klasszikus századok asztronómusai. Összeállította: Gazda István. Piliscsaba, 2002. Magyar Tudománytörténeti Intézet. pp. 124–129. (Magyar Tudománytörténeti Szemle Könyvtára 12.)

Online: http://mek.oszk.hu/05300/05391/pdf/Vargha_Zach_Csill.pdf

Három bukott angyal. Magyar csillagászok a 18–19. század fordulóján. Második rész. Pasquich János, az örök szenvedő. = Természet Világa 128 (1997) No. 10. pp. 471–474.

Online:

<http://www.termeszetvilaga.hu/tv9710/pasquich.html>

http://csillagaszattortenet.csillagaszat.hu/magyar_18-19_sz_csillagaszata/20040422_pasquich.html

Kötetben: Pasquich János, az örök szenvedő. In: A csillagászat magyarországi történetéből. A klasszikus századok asztronómusai. Összeállította: Gazda István. Piliscsaba, 2002. Magyar Tudománytörténeti Intézet. pp. 141–148. (Magyar Tudománytörténeti Szemle Könyvtára 12.)

Online: http://mek.oszk.hu/05300/05391/pdf/Vargha_Pasquich_Csill.pdf

Három bukott angyal. Harmadik rész. Tittel Péter Pál, aki magyar csillagász akart lenni. = Természet Világa 128 (1997) No. 11. pp. 521–524.

Online:

<http://www.termeszetvilaga.hu/tv9711/tittel.html>

http://csillagaszattortenet.csillagaszat.hu/magyar_18-19.sz.csillagaszata/20041230_tittel.html

Kötetben: Tittel Péter Pál, aki magyar csillagász akart lenni. In: A csillagászat magyarországi történetéből. A klasszikus századok asztronómusai. Összeállította: Gazda István. Piliscsaba, 2002. Magyar Tudománytörténeti Intézet. pp. 149–157. (Magyar Tudománytörténeti Szemle Könyvtára 12.)

Online: http://mek.oszk.hu/05300/05391/pdf/Vargha_Tittel_Csill.pdf

Mátyás király csillagásza. = Élet és Tudomány 52 (1997) No. 35. pp. 1103–1105.

Online:

http://csillagaszattortenet.csillagaszat.hu/magyar_kozepkor_csillagaszata/20051028_matyas.html

Kötetben: Mátyás király csillagásza Ilkus Márton. In: A csillagászat magyarországi történetéből. A klasszikus századok asztronómusai. Összeállította: Gazda István. Piliscsaba, 2002. Magyar Tudománytörténeti Intézet. pp. 15–17. (Magyar Tudománytörténeti Szemle Könyvtára 12.)

Online: http://mek.oszk.hu/05300/05391/pdf/Vargha_Ilkus_Csill.pdf

Weiss Ferenc hagyatéka. Csillagda a budai Várban. = Élet és Tudomány 52 (1997) No. 40. pp. 1266–1268.

Online: http://csillagaszattortenet.csillagaszat.hu/magyar_18-19.sz.csillagaszata/20050104_budai_var.html

Kötetben: Weiss Ferenc. In: A csillagászat magyarországi történetéből. A klasszikus századok asztronómusai. Összeállította: Gazda István. Piliscsaba, 2002. Magyar Tudománytörténeti Intézet. pp. 71–73. (Magyar Tudománytörténeti Szemle Könyvtára 12.)

Online: http://mek.oszk.hu/05300/05391/pdf/Vargha_Weiss_Csill.pdf

1998

Könyv, könyvrészlet

Előszó. In: Gothard Jenő levelei Konkoly Thege Miklóshoz (1880–1883). Szerk. jegyz. ell.: Horváth József. Szombathely, 1998. Eötvös Loránd Tudományegyetem Gothard Asztrófizikai Observatórium. pp. 5–6.

31 korabeli levél szöveghű közlése.

Online: <http://www.gothard.hu/gttak/letters/gj2ktm/gj2ktm-introduction-by-vd.php>

The Zach family in Hungary. In: Peter Brosche, Wolfgang R. Dick, Oliver Schwarz, Roland Wielen (Eds.): The Message of the Angles – Astrometry from 1798 to 1998. Proceedings of the International Spring Meeting of the Astronomische Gesellschaft, Gotha, May 11–15, 1998. Frankfurt am Main, 1998. Harri Deutsch. p. 85. (Acta Historica Astronomiae 3).

Cikkek

Bogdanich Imre Dániel. A Mappa Hungariae csillagásza. = Élet és Tudomány 53 (1998) No. 2. pp. 43–46.

Online: http://csillagaszattortenet.csillagaszat.hu/magyar_18-19.sz._csillagaszata/20040422_bogdanich.html

Kötetben: A Mappa Hungariae csillagásza, Bogdanich Imre Dániel. In: A csillagászat magyarországi történetéből. A klasszikus századok asztronómusai. Összeállította: Gazda István. Piliscsaba, 2002. Magyar Tudománytörténeti Intézet. pp. 74–77. (Magyar Tudománytörténeti Szemle Könyvtára 12.)

Online: http://mek.oszk.hu/05300/05391/pdf/Vargha_Bogdanich_Csill.pdf

Egy reformkori polihisztor, Nagy Károly. 1. Az ország rendbetételéért. = Élet és Tudomány 53 (1998) No. 11. pp. 323–325.

Egy reformkori polihisztor, Nagy Károly. 2. Országmegváltó tervek. = Élet és Tudomány 53 (1998) No. 14. pp. 428–429.

Online: http://csillagaszattortenet.csillagaszat.hu/magyar_18-19.sz._csillagaszata/20080410_egy_reformkori_polihisztor_nagy_karoly.html

Egy reformkori polihisztor, Nagy Károly. 3. A „Nagy Ábránd” Bicskei Csillagvizsgáló. = Élet és Tudomány 53 (1998) No. 17. pp. 518–521.

Online: http://csillagaszattortenet.csillagaszat.hu/magyar_18-19.sz._csillagaszata/20050706_nagy_karoly.html

A cikksorozat változata – amely az 1997 december 6.-i, az MTA Csillagászati Kutatóintézetében tartott Nagy Károly emlékülésen elhangzott előadás alapján készült – „Nagy Károly reformkori tudós életművéről. Mire telik egyetlen ember erejéből, ha az ért a pénzügyekhez?” címmel online jelent meg:

<http://tudtor.kfki.hu/tudos1/babbage/vargha.html>

http://csillagaszattortenet.csillagaszat.hu/magyar_18-19.sz._csillagaszata/20040422_nagy_karoly.html

Carl Friedrich Gauss magyar csillagászbarátai. Zách János Ferenc, Pasquich János és Tittel Péter Pál. = Magyar Tudomány 43 (1998) No. 9. pp. 1108–1121.

Online: <http://real-j.mtak.hu/155/>

1999

Könyv, könyvrészlet

The Konkoly Observatory chronicle in commemoration of its centenary. With the assistance of József Csaba and Robert Vida. Bp., 1999. Konkoly Observatory. 158 p. (Konkoly Observatory Monographs No.3.)

Magyar nyelven 2001-ben.

Cikk

The first century of Konkoly Observatory. Co-author: Zoltán Kolláth. = *Astronomy and Geophysics* 40 (1999) No. 5. (October) pp. 5.17–5.20.

Online:

<http://astrogeo.oxfordjournals.org/content/40/5/5.17.full.pdf+html>

<http://www.konkoly.hu/staff/kollath/thefirst.html>

2001

Könyv, könyvrészlet

Konkoly Thege Miklós élete és munkássága. In: *A Konkoly-obszervatórium krónikája. Emlékek az elmúlt száz esztendőből.* Összeállította: Vargha Domokosné, Csaba József, Vida Róbert. Bp., 2001. Magyar Tudományos Akadémia Konkoly Thege Miklós Csillagászati Kutatóintézete. pp. 11–19. (Konkoly Observatory Monographs No. 3/A.)

Tanulmánykötetben: Konkoly Thege Miklós. In: *A csillagászat magyarországi történetéből. A klasszikus századok asztronómusai.* Összeállította: Gazda István. Piliscsaba, 2002. Magyar Tudománytörténeti Intézet. pp. 214–227. (Magyar Tudománytörténeti Szemle Könyvtára 12.)

Online: http://mek.oszk.hu/05300/05391/pdf/Vargha_KonkolyThege_Csill.pdf

Vargha Magda beszélgetése Szeidl Béla igazgatóval (1975–1997). In: *A Konkoly-obszervatórium krónikája. Emlékek az elmúlt száz esztendőből.* Összeállította: Vargha Domokosné, Csaba József, Vida Róbert. Bp., 2001. Magyar Tudományos Akadémia Konkoly Thege Miklós Csillagászati Kutatóintézete. pp. 127–135. (Konkoly Observatory Monographs No. 3/A.)

Hell Miksa. Sajtó alá rend.: Gazda István. In: *Magyar génusz.* Szerk.: Rácz Árpád. Bp., 2001. Rubicon Kiadó. pp. 24–25. (Nagy képes millenniumi arcképcsarnok 2.)

Konkoly Thege Miklós. Sajtó alá rend.: Gazda István. In: *Magyar génusz.* Szerk.: Rácz Árpád. Bp., 2001. Rubicon Kiadó. pp. 138–140. (Nagy képes millenniumi arcképcsarnok 2.)

Zach János Ferenc szerepe Lipszky Magyarország térképének megszületésében. In: *A magyar térképészet nagyjai. Lipszky János (1766–1826). Mikoviny Sámuel (1700–1750). Tudományos emlékülések előadásai és kiállítási katalógus.* Bp., 2001. Országos Széchényi Könyvtár – Osiris Kiadó. pp. 62–73. (Libri de libris)

Zach János Ferenc, Lipszky János, Schedius Lajos, Bogdanich Dániel, Taucher Ferenc 20 korabeli levelének részletével.

Astronomy giants from the turn of the century. In: *Homage to Miklós Konkoly Thege (1842–1916). 100 years of observational astronomy and astrophysics. A collection of papers on the history of observational astrophysics.* Eds Christiaan Sterken, John Hearnshaw. Brussels, 2001. Universitaire Stichting van Belgie. pp 21–37.

Szerkesztés

A Konkoly-obszervatórium krónikája. Emlékek az elmúlt száz esztendőből. Összeállította: Vargha Domokosné, Csaba József, Vida Róbert. Bp., 2001. Magyar Tudományos Akadémia Konkoly Thege Miklós Csillagászati Kutatóintézete. 159 p. (Konkoly Observatory Monographs No. 3/A.)

Cikkek

Konkoly Thege Miklós magyar nyelvű írásai. = Magyar Tudomány 46 (2001) No. 7. pp. 867–880.

Online: <http://real-j.mtak.hu/158/>

2002

Könyv, könyvrészlet

Zách János Ferenc csillagász 1754–1832. „...Bennem még mindig »igaz magyar« szív dobog”. Sajtó alá rend: Gazda István. Tudományos tanácsadó: Balázs Lajos. Piliscsaba, 2003. Magyar Tudománytörténeti Intézet. 287 p. (A Konkoly Thege Miklós Csillagászati Kutatóintézet kiadványai 7.; Magyar tudománytörténeti szemle könyvtára 42.)

Online: <http://mek.oszk.hu/05400/05454/index.phtml>

Mátyás király csillagásza Ilkus Márton. + Csillagászat Magyarországon a török hódoltság idején. + Csillagászat a nagyszombati jezsuita egyetemen. + Weiss Ferenc. + A Mappa Hungariae csillagásza, Bogdanich Imre Dániel. + Zách János Ferenc, a zseniális szervező. + Pasquich János, az örök szenvedő. + Tittel Péter Pál, aki magyar csillagász akart lenni. + Montedegoi Albert Ferenc, az első professzor. + Gothard hazai csillagászati kapcsolatai. + Konkoly Thege Miklós. + Magyar csillagászat a 20. században. Kronológiai összefoglaló. In: A csillagászat magyarországi történetéből. A klasszikus századok asztronómusai. Összeállította: Gazda István. Piliscsaba, 2002. Magyar Tudománytörténeti Intézet. pp. 15–17, 29–31, 59–60, 71–73, 74–77, 124–129, 141–148, 149–157, 158–166, 199–206, 214–227, 236–242. (Magyar Tudománytörténeti Szemle Könyvtára 12.)

A tanulmányok nagy része online is olvasható:

<http://mek.oszk.hu/05300/05391/index.phtml>

Lektorálás

A csillagászat magyarországi történetéből. A klasszikus századok asztronómusai. Összeállította: Gazda István. Szakszerkesztő: Scharnitzky Viktor. A szerkesztésben közreműködött: Sragner Márta és Keszthelyi Sándor. Szaklektorok: Vargha Domokosné, Zsoldos Endre. Piliscsaba, 2002. Magyar Tudománytörténeti Intézet. 287 p. (Magyar Tudománytörténeti Szemle Könyvtára 12.)

Segédkönyv a felsőfokú oktatási intézmények számára.

Online: <http://mek.oszk.hu/05300/05391/index.phtml>

2003

Könyv, könyvrészlet

Observatory Publications – Quo Vadis? Co-author: András Holl. In: Proceedings of the LISA IV. Eds.: B. Corbin, E. Bryson, M. Wolf. Washington, 2003. U.S. Naval Observatory. pp. 109–116.

Online: <https://www.eso.org/sci/libraries/lisa/lisa4/proceedings/Holl1.pdf>

2004

Könyv könyvrészlet

Zách János Ferenc báró (Pest-Buda, 1754. június 13. – Párizs, Franciaország, 1832. szeptember 2.). In: Nemzeti évfordulóink 2004. Főszerk.: Estók János. Bp., 2004. Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Nemzeti Évfordulók Titkársága. p. 42.

Cikkek

Egy „igaz magyar” csillagász. A 250 éves Zách János Ferenc. = Élet és Tudomány 59 (2004) No. 51–53. pp. 1682–1685.

2005

Könyv, könyvrészlet

Franz Xaver von Zach, 1754–1832. His life and times. Transl. by József Csaba. Bp., 2005. Konkoly Observatory of the HAS. 223 p. (Monographs Konkoly Observatory of the Hungarian Academy of Sciences)

A Magyar Tudománytörténeti Intézet gondozásában magyar nyelven megjelent munka angol fordítása.

Online: <http://www.konkoly.hu/Mitteilungen/Zach-English.pdf>

Hell Miksa (Selmecebánya, 1720. máj. 15. – Bécs, 1792. ápr. 14.) Társszerző: Pónori Thewrewk Aurél. In: Magyar művelődéstörténeti lexikon középkor és kora újkor. IV. köt. Halételek–Jordán. Főszerk.: Kőszeghy Péter. Szerk.: Tamás Zsuzsanna. Bp., 2005. Balassi Kiadó. pp. 89–90.

The relationship of Carl Friedrich Gauss with his Hungarian scientist friends. In: The European Scientist. Symposium on the era and work of Franz Xaver von Zach (1754–1832). Eds.: Lajos G. Balázs, Peter Brosche, Hilmar W. Duerbeck, Endre Zsoldos. Frankfurt am Main, 2005. Verlag Harri Deutsch. pp 198–217. (Acta Historica Astronomiae 24.)

2006

Cikkek

Kövesligethy Radó „tetemrehívásáról”. Társszerző: Balázs Lajos. = Magyar Tudomány 51 (2006) No. 12. pp. 1499–1507.

Online: <http://epa.oszk.hu/00600/00691/00036/10.html>

Egy budai csillagász igaz története. = Meteor 36 (2006) No. 12. pp. 55–60.

Pasquich János (1754 –1829) élete.

Online: <http://meteorarchiv.mcse.hu/2006/Meteor-2006-12.pdf>

2007

Könyv, könyvrészlet

Harkányi Béla báró csillagász (Pest, 1869. április 11. – Budapest, 1932. január 22.). Sajtó alá rend.: Gazda István. In: Nemzeti évfordulóink 2007. Főszerk.: Estók János. Bp., 2006. Balassa Bálint Magyar Kulturális Intézet Nemzeti Évfordulók Titkársága. p. 54.

Online:

http://epa.oszk.hu/02000/02055/00002/pdf/EPA02055_Nemzeti_evforduloink_2007.pdf

Cikkek

A Pioneer of the Theory of Stellar Spectra – Radó von Kövesligethy. Co-authors: Lajos Balázs, Endre Zsoldos. = Astronomische Nachrichten. Vol. 328. (2007) No. 7. p. 692.

Előadás kivonata.

Online: <http://www.hs.uni-hamburg.de/DE/GNT/events/pdf/balazs-akag07.pdf>

2008

Könyv, könyvrészlet

Nagy Károly és a Babbage-féle számítógép. In: Szülőföldünk. 2. Válogatás a bicskei újságok helytörténeti-honismereti anyagaiból. Szerk.: M. Fejes Ágnes, Horváth Péter, Peterdi Ede. Bicske, 2008. Bicske Barátok Egyesülete. pp. 26–27.

A Nagy Károly Emlék-konferencián elhangzott előadás.

Kövesligethy Radó (Verona, Olaszország, 1862. szeptember 1. – Budapest, 1934. október 11.). Sajtó alá rend.: Gazda István. In: Nemzeti évfordulóink 2009. Főszerk.: Estók János. Bp., 2008. Balassi Bálint Magyar Kulturális Intézet Nemzeti Évfordulók Titkársága. p. 52.

Online:

http://epa.oszk.hu/02000/02055/00004/pdf/EPA02055_Nemzeti_evforduloink_2009.pdf

Tittel Pál (Pásztó, 1784. január 5. – Buda, 1831. augusztus 26.). Sajtó alá rend.: Gazda István. In: Nemzeti évfordulóink 2009. Főszerk.: Estók János. Bp., 2008. Balassi Bálint Magyar Kulturális Intézet Nemzeti Évfordulók Titkársága. p. 59.

Online:

http://epa.oszk.hu/02000/02055/00004/pdf/EPA02055_Nemzeti_evforduloink_2009.pdf

Cikkek

Kövesligethy Radó gyermekéveiről. Beszámoló többéves kutatás eredményeiről. = Természet Világa 139 (2008) No. 5. pp. 220–223.

Rado Köveslighety's spectroscopic work. Co-authors: Lajos G. Balász, Endre Zsoldos. = Journal of Astronomical History and Heritage 11 (2008) No. 2. pp. 124–133.

Online: <http://www.narit.or.th/en/files/2008JAHHvol11/2008JAHH...11..124B.pdf>

2009

Könyv, könyvrészlet

The First 50 Years of Konkoly Observatory. Co-authors: Lajos G. Balázs, Endre Zsoldos. In: Cultural heritage of astronomical observatories: from classical astronomy to modern astrophysics. Proceedings of the International ICOMOS Symposium in Hamburg, Oct. 14–17, 2008. Edited by Gudrun Wolfschmidt. Berlin, 2009. Hendrik Bäbler Verlag. pp. 151–163.

Online:

http://www.academia.edu/1768995/The_First_50_Years_of_Konkoly_Observatory

Cikkek

Simon Newcomb és Konkoly Thege Miklós párhuzamos életrajza. 1–2. = Természet Világa 140 (2009) No. 6. pp. 257–260.; No. 7. pp. 306–308.

Online: <http://www.termeszenvilaga.hu/szamok/tv2009/tv0907/vd.html>

2011

Könyv, könyvrészlet

Kövesligethy Radó életrajza. In: Kövesligethy Radó és az asztrofizika kezdetei Magyarországon. Szerk.: Szabados László. Bp., 2011. Konkoly Observatory. pp. 6–50. (Konkoly Observatory of the Hungarian Academy of Sciences. Monographs. 8.)

Postumus közlemény.

Online: <http://www.konkoly.hu/Mitteilungen/m8.pdf>

Kövesligethy Radó életrajzával kapcsolatos dokumentumok. In: Kövesligethy Radó és az asztrofizika kezdetei Magyarországon. Szerk.: Szabados László. Bp., 2011. Konkoly Observatory. pp. 51–98. (Konkoly Observatory of the Hungarian Academy of Sciences. Monographs. 8.)

Postumus közlemény.

Online: <http://www.konkoly.hu/Mitteilungen/m8.pdf>

Kövesligethy Radó fellelhető leveleinek gyűjteménye. In: Kövesligethy Radó és az asztrofizika kezdetei Magyarországon. Szerk.: Szabados László. Bp., 2011. Konkoly Observatory. pp. 99–127. (Konkoly Observatory of the Hungarian Academy of Sciences. Monographs. 8.)

Postumus közlemény.

Online: <http://www.konkoly.hu/Mitteilungen/m8.pdf>